

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING “TA’LIM TO‘G‘RISIDA”GI QONUNI MAZMUN MOHIYATI

Turan International University Gumanitar Fanlar va pedagogika fakulteti
Maktabgacha ta’lim SMT-22-CU guruh 4-kurs talabasi
Norqo‘ziyeva Qumrixon To‘xtapulat qizi

Annotatsiya

Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonunining mazmun-mohiyati va ahamiyati tahlil etiladi. Qonunning ta’lim sohasini huquqiy jihatdan tartibga solishdagi o‘rni, uzluksiz ta’lim tizimini rivojlantirish, ta’lim sifati va tengligini ta’minlashga qaratilgan asosiy yo‘nalishlari yoritilgan. Shuningdek, davlat va nodavlat ta’lim muassasalari faoliyati, pedagog xodimlarning huquq va majburiyatlari hamda zamonaviy ta’lim shakllarini joriy etish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: ta’lim to‘g‘risidagi qonun, uzluksiz ta’lim, ta’lim tizimi, ta’lim sifati, pedagog xodim, davlat ta’lim siyosati.

Abstract

This article analyzes the content and significance of the Law of the Republic of Uzbekistan “On Education” adopted on September 23, 2020 (No. ORQ–637). The role of the law in regulating educational relations, developing a continuous education system, and ensuring the quality and equality of education is highlighted. Special attention is paid to the activities of state and non-state educational

institutions, the rights and duties of teaching staff, and the introduction of modern forms of education.

Keywords: Law on Education, continuous education, education system, quality of education, teaching staff, state education policy.

Аннотация

В статье анализируются содержание и значение Закона Республики Узбекистан «Об образовании», принятого 23 сентября 2020 года (№ ОРҚ–637). Рассматривается роль закона в правовом регулировании сферы образования, развитии системы непрерывного образования, обеспечении качества и доступности образования. Особое внимание уделено деятельности государственных и негосударственных образовательных организаций, правам и обязанностям педагогических работников, а также внедрению современных форм обучения.

Ключевые слова: закон об образовании, непрерывное образование, система образования, качество образования, педагогические кадры, государственная образовательная политика.

Kirish

Ta'lim har qanday jamiyat taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi. Mustaqil O'zbekiston Respublikasida ta'lim sohasini tubdan isloh qilish, uni zamonaviy talablar asosida rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri etib belgilangan. Shu ma'noda, 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni (O'RQ–637) ta'lim tizimini huquqiy jihatdan tartibga soluvchi muhim normativ-huquqiy hujjat hisoblanadi.

Mazkur qonun ta'lim sohasidagi munosabatlarni tartibga solish, fuqarolarning ta'lim olish huquqini ta'minlash, uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish hamda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan.

“Ta'lim to'g'risida”gi Qonunning qabul qilinish zarurati

Avval amal qilgan 1997-yildagi “Ta'lim to'g'risida”gi Qonun zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish, raqamli texnologiyalar, globallashuv jarayonlari talablariga to'liq javob bermay qoldi. Shu sababli yangi qonunni ishlab chiqish zarurati tug'ildi.

Yangi tahrirdagi Qonun:

- ta'lim tizimini modernizatsiya qilish;
- xalqaro ta'lim standartlariga moslashish;
- davlat va nodavlat ta'lim muassasalari faoliyatini rivojlantirish;
- ta'limda tenglik va uzluksizlikni ta'minlash kabi dolzarb vazifalarni amalga oshirishga xizmat qiladi.

Qonunning asosiy maqsad va vazifalari

“Ta'lim to'g'risida”gi Qonunning asosiy maqsadi — ta'lim sohasidagi munosabatlarni huquqiy jihatdan tartibga solish va ta'lim olish huquqini kafolatlashdan iborat.

Qonunda quyidagi vazifalar belgilangan:

- shaxsning intellektual, ma'naviy va jismoniy rivojlanishi uchun sharoit yaratish;
- uzluksiz ta'lim tizimini shakllantirish va rivojlantirish;
- ta'lim sifati va raqobatbardoshligini oshirish;
- pedagog kadrlarning ijtimoiy mavqeiini mustahkamlash;

- ta'lim jarayoniga ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish.

Uzluksiz ta'lim tizimi va uning bosqichlari

Qonunda uzluksiz ta'lim tizimi quyidagi bosqichlardan iborat etib belgilangan:

- maktabgacha ta'lim;
- umumiy o'rta ta'lim;
- o'rta maxsus va professional ta'lim;
- oliy ta'lim;
- oliy ta'limdan keyingi ta'lim;
- kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish;
- maktabdan tashqari ta'lim.

Ta'lim olish huquqi va tenglik tamoyili

Qonunda har bir shaxsning ta'lim olish huquqi kafolatlangan. Jinsi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi va e'tiqodidan qat'i nazar, barcha uchun ta'lim olishda teng imkoniyatlar yaratiladi.

Shuningdek, imkoniyati cheklangan shaxslar uchun inklyuziv ta'limni rivojlantirish, masofaviy va muqobil ta'lim shakllarini joriy etish qonunning muhim jihatlaridan biridir.

Davlat va nodavlat ta'lim muassasalari faoliyati

Qonunda davlat va nodavlat ta'lim tashkilotlari faoliyatining huquqiy asoslari belgilangan. Nodavlat sektorni rivojlantirish, xususiy ta'lim muassasalarini qo'llab-quvvatlash, davlat-xususiy sheriklik asosida ta'lim xizmatlarini kengaytirish ta'lim tizimi rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Pedagog xodimlarning huquq va majburiyatlari

Qonunda pedagog xodimlarning huquqlari, majburiyatlari va ijtimoiy himoyasi alohida e'tirof etilgan. Pedagoglarning kasbiy erkinligi, malaka oshirish huquqi, mehnatini munosib rag'batlantirish mexanizmlari belgilangan. Bu esa ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni ta'lim tizimini tubdan isloh qilishga qaratilgan muhim huquqiy hujjatdir. Ushbu qonun ta'limning uzluksizligi, sifati va ochiqqligini ta'minlash, yosh avlodni raqobatbardosh va barkamol shaxs etib tarbiyalashga xizmat qiladi.

Uzluksiz ta'lim tizimi va uning bosqichlari insonning butun hayoti davomida bilim olishiga imkon yaratadi hamda "hayot davomida ta'lim olish" tamoyiliga asoslanadi.

Ta'lim to'g'risidagi qonunning amaliyotga to'liq tatbiq etilishi O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida, inson kapitalini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 23.09.2020 yildagi O'RQ-637-son. Toshkent sh.
2. Maktabgacha pedagogika oquv qo'llanma. Mirzayeva Dilfuza Shavkatovna. Toshkent 2022.
3. <https://www.google.com>
4. <https://lex.uz/>